

рефлексивно-оцінювальних характеристик фахівця, його прагнення до самореалізації у професійній діяльності.

Гапоненко Д. І.

**ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОПИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ**

Сучасний стан і тенденції розвитку вищої освіти в Україні ставлять на порядок денний нові проблеми, пов'язані з необхідністю вдосконалення освітнього процесу. Згідно Закону «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. зменшилося аудиторне навантаження викладачів і студентів, що призвело до оптимізації і об'єднання низки навчальних курсів. Окрім того, значний вплив на зміни у вищій освіті справила ратифікація Угоди про асоціацію Україна – ЄС. У зв'язку з цим, питання професійної підготовки майбутніх фахівців вийшло за межі суто механічних змін у навчальних планах і структурах предметів, що вивчаються. Разом з тим, ефективне функціонування системи освіти і її інтеграція у європейський простір неможлива без урахування думки учасників освітнього процесу.

Проблема професійної підготовки майбутніх фахівців висвітлювалася під час вирішення широкого кола теоретичних і практичних питань, спрямованих на вивчення сучасної філософії освіти (В. Андрущенко, В. Воловик, В. Кремень та ін.), дидактичних принципів організації фахової підготовки майбутніх спеціалістів (С. Гончаренко, А. Алексюк, С. Вітвицька та ін.). Питання запровадження інноваційних технологій у вищій освіті розглядаються у наукових працях М. Євтуха, В. Кременя, С. Стрілець та ін. Соціологічні підходи до вивчення освіти використані у наукових працях В. Бакірова, В. Астахової, О. Хомерікі, О. Лукашук, В. Кривошеїна і ін.

Проте, проблеми реформування вищої освіти потребують індивідуального підходу з урахуванням особливостей функціонування і традицій кожного окремо взятого ЗВО, що й

зумовило необхідність проведення соціологічного дослідження серед студентів Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка. Дослідження проведене впродовж вересня – жовтня 2019 р. з використанням фокус-групового і глибинного інтерв'ю. Учасниками опитування були студенти III – VI курсів усіх факультетів університету.

В цілому, характеризуючи умови діяльності закладів вищої освіти, учасники дослідження зійшлися на тому, що вони незадовільні. Це стосується переважно матеріального становища більшості університетів, а саме: стан приміщень і аудиторій, умови для проживання в гуртожитках, якість технічного обладнання тощо.

Також негативний вплив на освітній процес справляє незбалансованість навчальних курсів – багато лекцій, мало семінарських занять і значний часовий розрив між теоретичними і практичними парами внаслідок «начитки лекцій» на початку періоду. Крім того, вказану проблему посилює і так звана «дистанційна освіта», коли через неспроможність університету покривати витрати на комунальні послуги внаслідок недофінансування з боку держави, студентів відправляють на вимушені канікули.

Серед інших недоліків освітнього процесу респонденти зазначили небажання деяких викладачів змінювати підходи до викладання, коли подається застаріла інформація, а також дублювання матеріалу особливо у магістратурі.

Проте, подекуди проблеми створюють і здобувачі. Так, на сьогоднішній день, кількість викладацьких ставок напряму залежить від кількості студентів; причому останні про це добре знають і часто зловживають, розуміючи, що їх не відрاهують за жодних обставин.

Щодо позитивних моментів в освітньому процесі Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, то учасники дослідження вказали наступні:

- високий фаховий і професійний рівень викладачів;
- поступовий перехід від традиційного формату читання лекцій до використання більшої кількості інтерактивних прийомів і практичних форм подачі матеріалу;

– можливість проходження змістовних і різноманітних науково-дослідних і виробничих практик;

– проєктна і грантова діяльність викладачів, завдяки якій покращується матеріально-технічна база, активне залучення студентів до виконання проєктів, і викладання освітніх курсів за новітніми методиками.

Також у ході дослідження були виявлені очікування і побажання респондентів щодо змін в освітньому процесі, а саме:

1. Зменшення теоретичних і збільшення практичних занять, а також їх якісне поєднання. Ідеальною, на думку респондентів, є модель, коли викладений теоретичний матеріал одразу закріплюється на практиці.

2. Подальше вдосконалення варіативності навчальних планів і розширення можливості самостійно обирати дисципліни, особливо для студентів магістратури.

3. Оптимізація і стабільність у розкладі занять, що надасть можливість працювати, не відриваючись від навчального процесу.

4. Зменшення рівня субординації у стосунках між викладачами і студентами, але не повна її відсутність.

Не менш важливим аспектом у контексті особливостей освітнього процесу залишається проблема визнання дипломів українських закладів вищої освіти у країнах ЄС. Студенти зацікавлені у цьому, проте на заваді стоять бюрократичні механізми, згідно яких кількість дисциплін та їх обсяг, зазначені у дипломі, повинні співпадати з європейськими стандартами. Натомість рівень отриманих знань не враховується, а тому слід звернути увагу на необхідність синхронізації освітніх програм. Причому особливо гостро ця проблема стоїть для гуманітарних спеціальностей.

Таким чином, за результатами фокус-групового і глибинного опитування студентів, освітній процес у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка здійснюється загалом на належному рівні, а перелічені недоліки мають переважно загальнодержавний характер. Разом з тим, за умови впровадження зазначених пропозицій, університет має достатній потенціал для підвищення якості надання освітніх послуг.